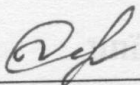
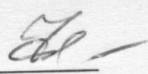

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра маркетингу та логістики

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Статистика (ОК 19)

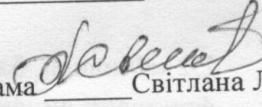
Спеціальність	D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Розробник: **Ірина ОНОПРІЄНКО, к.е.н., доцент**
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

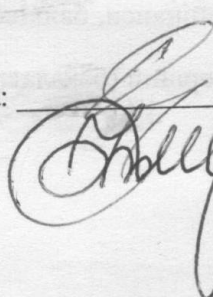
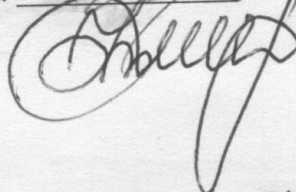
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри маркетингу та логістики	протокол від 02.06. 2026р. № 19
	Завідувачка кафедри <u></u> Наталія МАКАРЕНКО (підпис)

Погоджено:

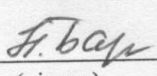
Гарант освітньої програми **Лариса РИБІНА**

Декан факультету, де реалізується освітня програма **Світлана ЛУКАШ**

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 Лариса Рибіна
 Тетяна Єгор

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

 (Надіє Баранчик)
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 18.06 2026 р.

	1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ			
1.	Назва ОК	Статистика		
2.	Факультет/ кафедра	Факультет Економіки і менеджменту. Кафедра маркетингу та логістики		
3.	Статус ОК	Обов'язковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування першого рівня освіти за спеціальністю D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»		
5.	Рівень НРК	6 рівень		
6.	Семестр та тривалість вивчення	1-15 тижнів, денна -2 семестр, заочна -1 семестр		
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5		
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна/заочна		Самостійна робота
		Лекційні 30/12	Практичні /семінарські 30/10	Лабораторні 90/128
9.	Мова навчання	українська		
10.	Викладач/Координатор ОК	К.е.н., доцент Онопрієнко І.М.		
11.	Контактна інформація	Онопрієнко І.М. ауд. 214е . Iryna.onopriienko@snau.edu.ua години консультацій: 2-й та 4-й вівторок 11.00-12.15		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Викладання курсу «Статистика» передбачає ознайомлення студентів із загальною теорією статистики, методикою розрахунку основних статистичних показників та методами обробки статистичної інформації для дослідження суспільних явищ. Зміст програми спрямований на оволодіння студентами знаннями та уміннями організації проведення статистичного спостереження. Метою курсу є дослідження соціально-економічних явищ і процесів, їх кількісної та якісної сторони.		
13.	Мета освітнього компонента	Вивчення дисципліни є формування у студентів знань з основ статистики та набуття відповідних умінь та навичок обробки статистичної інформації.		
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні ОК8 Вища математика та теорія ймовірностей 2.Освітній компонент є основою для вивчення ОК 6 Основи наукових досліджень		
15.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги,		

		довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surl.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surl.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем Unichек та StrikePlagiarism.com. Обов'язковий перевірки підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.
16.	Ключові слова	Статистика, аналіз, збір даних, цифри, таблиці, графіки
17.	Посилання на курс на навчальній платформі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент здатен очікувано буде ...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹	Як оцінюється РНД
---	---	-------------------

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибірових ОК) ОП III

	ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.	
ДРН 1. Знати способи спостереження, зведення, групування необхідної фінансової, страхової та банківської інформації, на основі використання необхідного аналітичного і методичного статистико-економічного інструментарію.	*	*	*	Підсумкове письмове оцінювання за темами. Виконання завдань у робочому зошиті на практичних заняттях (розрахунок, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист). Тест множинного вибору. Екзамен, виконання комплексного завдання за освітнім компонентом
ДРН 2. Застосовувати статистичні методи аналізу узагальнення та динаміки фінансових явищ та процесів на основі використання фундаментальних принципів, теоретичних знань і прикладних навичок аналізу та синтезу банківських даних у сфері банківської діяльності, страхування та фондових ринків на основі використання статистичних відносних та середніх показників і методів статистико-економічного аналізу вибіркової сукупності.	*	*	*	
ДРН 3. Розуміти і виявляти залежності та взаємодії між суб'єктами фінансових, страхових та фондових відносин на основі використання статистичних методів індексного та кореляційно-регресійного аналізу та вміти прогнозувати показники, що	*	*	*	

характеризують стан фінансових систем.				
--	--	--	--	--

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. Денна/заочна		Рекомендована література ²
	Аудиторна робота	Самостійна робота	
	Лк	Пз / семін.	
Тема 1. Предмет, метод основні поняття статистики. Загальне уявлення про статистику і відомості з її історії. Особливості статистики. Предмет статистики. Статистичні категорії. Статистична сукупність. Статистичні ознаки та їх класифікація. загальні поняття про статичну методологію. Організація і завдання статистики в фінансовій сфері	2/2	2/2	10/14
Тема 2.Статистичне спостереження. Поняття статистичного спостереження та його складові. Класифікація статистичного спостереження за різними ознаками. Програмно-методологічні питання статистичного спостереження. Організаційні питання статистичного спостереження, форми статистичного спостереження у економіки. Види та способи спостереження. Помилки спостереження та способи їх виправлення.	2	2	10/14
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних. Поняття про статистичне зведення. Види зведення. Статистичне групування фінансових показників. Види групування. Основні питання методології статистичних групувань в сфері	2	2	10/14

²Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

економіки та обліку. Методика проведення аналітичного групування. Ряди розподілу. Статистичні таблиці, їх значення в статистиці, види таблиць, вимоги до побудови таблиць. Графічні способи зображення статистичних даних. Види графіків.				
Тема 4. Абсолютні та відносні величини. Абсолютні величини, поняття та види. Відносні величини, поняття, їх суть та форми вираження. Види відносних величин та способи їх обчислення.	2/2	2/2	10/14	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 5. Середні величини та показники варіації. Поняття про середні величини та їх значення в статистиці. Види середніх величин та способи їх обчислення. Середня арифметична проста та зважена, її математичні властивості. Середня гармонічна та умови її застосування. .	2/2	2/2	5/14	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 5. Середні величини та показники варіації. Поняття варіації та показники варіації. Статистичні характеристики варіації. Види дисперсій.	2	2	5	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 6. Вибіркове спостереження. Вибіркове спостереження, причини та умови його застосування. Методи і способи відбору одиниць.	2	2	5/14	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 6. Вибіркове спостереження. Обчислення середньої та граничної помилок та необхідної чисельності вибірки.	2	2	5	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-6 Методичне забезпечення 1-4
Тема 7. Ряди динаміки. Поняття рядів динаміки, їх елементи та правила побудови. Показники рядів динаміки. Середні величини рядів динаміки.	2/2	2/2	5/14	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 7. Ряди динаміки. Основні прийоми аналізу рядів динаміки у	2	2	5	Основні джерела: 1-5

сфері економіки. Вирівнювання рядів динаміки. Механічне та аналітичне вирівнювання рядів динаміки. змикання рядів динаміки. Екстраполяція та інтерполяція в статистиці. Статистичне вивчення сезонних коливань.				Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 8. Індeksi. Поняття про статистичні індeksi та завдання індексного методу аналізу, класифікація їх за різними ознаками. Форми індексів і способи їх розрахунку сфері обліку та оподаткування. Методологічні основи побудови індивідуальних та загальних індексів.	2/2	2/2	5/14	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 8. Індeksi. Агрегатні індeksi. Середньозважені індeksi. Індeksi середніх величин. Система взаємозалежних індексів і визначення впливу окремих факторів. індeksi з постійними і змінними вагами. Територіальні індeksi. Індeksi середнього рівня.	2	2	5	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Види взаємозв'язків між явищами у сфері обліку та оподаткування. Кореляційний аналіз. Парна (проста) кореляція та її характеристики.	2/2	2	5/16	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Криволінійна кореляція та її види.	2	2	5	Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Тема 9. Статистичні методи вимірювання зв'язку. Множинна кореляція та її характеристики. Дисперсійний аналіз. Непараметричні методи виявлення та вимірювання зв'язків.	2	2		Основні джерела: 1-5 Додаткові джерела: 1-5 Методичне забезпечення 1-4
Всього	30/12	30/10	90/128	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> ,	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
-----	--	--

	консультацій)	
ДРН 1.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 2.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок
ДРН 3.	Словесні методи: лекція, пояснення, навчальна дискусія Наочні методи: демонстрація Практичні методи: вправи, практичні роботи Метод тьюторського навчання*	Метод готових знань Метод формування умінь і навичок Дослідницький метод Методи перевірки і оцінювання знань, умінь і навичок

*За умови змін процесу навчання

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Підсумкове письмове оцінювання за темами Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	5-й, 11-й тиждень
2.	Виконання завдань на практичних заняттях (розрахунок задач, написання висновків та пропозицій, підготовка презентації, захист)	30 балів/30%	6-й, -13-й тиждень
3.	Тест множинного вибору Максимальна оцінка по першому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів Максимальна оцінка по другому теоретичному рубіжному контролю - 10 балів	20 балів/20%	6-й, -14-й тиждень
4.	Екзамен: виконання комплексного завдання за освітнім компонентом - теоретичні питання - розрахунково-практична задача	30 балів/30%	Згідно графіку здачі

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Письмове	<10 балів	11-15	16-19 балів	20 балів

оцінювання	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-15	16-20 балів	21-30 балів
Виконання завдань на практичних заняттях	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
	<10 балів	11-19	20 балів	
Тест множинного вибору	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	
	<10 балів	11-15	16-24 балів	25-30 балів
Екзамен	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3.Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	3,6,9,12,15 тиждень
2	Самооцінка поточного тестування	7,14 тиждень
3	Перевірка та обговорення контрольних робіт	8,15 тиждень
5	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	кожну пару
6	Обговорення та самокорекція виконаної домашньої роботи студентами	через кожне практичне заняття
7	Розв'язування ситуаційних завдань	на кожній парі
8	Перевірка та оцінювання письмових завдань	3,6,9,12,15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1 Бегун С. І. Статистика: навчальний посібник / С. І. Бегун. – Луцьк: 2022. – 230 с. URL: https://vstup.htek.com.ua/wp-content/uploads/2024/10/9.2-Begun_ZTS_2022.pdf2.

2. Загальна теорія статистики : підручник / за ред. А. В. Непрана, І. А. Дмитрієва ; авт. кол.: І. А. Дмитрієв, О. А. Дмитрієва, О. М. Гіржева, А. В. Непран, Н. О. Бірченко, А. А. Воронкова, Н. В. Чуйко. – Харків: ПП Іванченка, 2022. – 720 с.
URL:<https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/16563>
3. Економічна статистика: навч. посібник / Л. С. Стригуль [та ін.]; заг. ред. Л. С. Стригуль; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Дрогобич: Коло, 2022. – 333 с.
URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/67940>
4. Логунова Н.А. Статистика II. Підручник. Вид. «Кондор». 2025. 340с. URL:<https://condor-books.com.ua/ekonomika/statistika-ii-pidruchnik>
5. Луценко О. А., Ковалевська Н. С., Остапенко Р. М., Нестеренко І. В. Статистика: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня економічних спеціальностей. Харків: ДБТУ, 2025. 164 с.
URL:<https://repo.btu.kharkiv.ua/handle/123456789/75797>

6.2. Додаткові джерела

1. Онопрієнко І.М. Статистичні методи в маркетинговому аудиті та контролі аграрного підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. No 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/17108>
2. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Ринок страхових послуг в Україні: фінансово-аналітичний огляд. *Східна Європа: Економіка, бізнес, управління*. Вип.1(46) 2025.С.27-33. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.46-4> URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/20-2019-ukr>
3. Онопрієнко І.М., Селезень О.М. Статистико-аналітичний огляд ринку кредитування в Україні. *Успіх і досягнення у науці* «Серія управління та адміністрування». Вип.2(24) 2026.С.1100-1111. DOI:[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2\(24\)](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2026-2(24)). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/issue/view/450/5537>
4. Онопрієнко І.М. Роль статистичного спостереження в маркетинговому контролі підприємства. «Маркетинг та конкурентоспроможність соціально-економічних систем в умовах сталого розвитку» Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. 20-21 травня 2026 року. м. Суми, СНАУ С.123-126.
5. Онопрієнко І. М. Використання статистичних індексів в маркетинговому плануванні «Теоретико-прикладні засади розвитку економіки, управління та права в контексті сталого розвитку, безпеки та глобалізації». Матеріали Міжн.наук.-практ.конференції. 12 лютого 2026 року. м. Полтава. Полтава, ЦФЕНД, С.39-42.
6. Про офіційну статистику. Закон України 16 серпня 2022 року № 2524-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>

6.3. Методичне забезпечення

1. Онопрієнко І.М. Статистика. Конспект лекцій для студентів спеціальностей ОЮ, ЕП,МАР,ФСБ, ПТБ, МН. Суми, 2022 рік. - 136с. (*Протокол №6 від 25.09.2022*)
2. Онопрієнко І.М. Статистика. Робочий зошит для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 051 «Економіка» 072 «Фінанси, банківська справа і страхування», 075 Маркетинг, 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Суми, 2021 рік, 57 с. (*Протокол № 6 від 28.05.2021р*).
3. Онопрієнко І.М. Статистика. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи для студентів 2 курсу денної та заочної форми навчання спеціальностей ОЮ, ЕП,МАР,ФСБ, ПТБ, МН. Суми, 2022 рік. - 45 с. (*Протокол метод.ради. №4 від 12.05.2022*)
4. Курс «Статистика» в системі Moodle. /Автор Онопрієнко І.М. URL: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=316>

6.4.Інформаційні ресурси

1. Офіційна інтернет-сторінка Державної служби статистики України. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Офіційна інтернет-сторінка статистичної служби Євросоюзу.

URL:<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

6.5. Програмне забезпечення

1. Використання стандартного пакетів Microsoft: Word, Excel, PowerPoint, Stat Soft (Statistica)

2. Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани).

3. Сервіс для організації онлайн-занять та веб-семінарів «Zoom»